

Отже, внесення змін до законодавчих актів України, що регулюють ринок платіжних карток, дадуть змогу вдосконалити правові засади у сфері безготівкових розрахунків, запровадити єдиний підхід до державного регулювання діяльності платіжних систем в Україні, створених як банками, так і небанківськими установами. Усе це створить умови, які сприятимуть збільшенню частки безготівкових розрахунків і зменшенню витрат держави й бізнесу на підтримання готівкового обігу.

Список використаних джерел:

1. Капралов Р. О. Вплив макросередовища на функціонування ринку банківських платіжних карток в Україні. *Бізнесінформ*. 2013. №8. С. 317–324.
2. Корецька Н. І. Фактори, що впливають на функціонування ринку платіжних карток. *Економічний форум*. 2016. № 2. С. 275-285.
3. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12. 2000 № 2121 (із змін. і доп.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
4. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.99 № 679 (із змін. і доповн.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
5. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 05.04.2001 № 2346-III (із змін. та доп.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
6. Про затвердження Положення про здійснення операцій з використанням електронних платіжних засобів: постанова Правління Національного банку України від 05.11.2014 № 705. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
7. Про затвердження Положення про порядок реєстрації платіжних систем, учасників платіжних систем та операторів послуг платіжної інфраструктури: постанови Правління Національного банку України від 04.02.2014 № 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

ПРАВО НА ЗАХИСТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Надірова К. Д., здобувач ступеня вищої освіти бакалавра 2 курсу Навчально-наукового інституту № 3, Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: старший викладач кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Сьох К. Я.**

Зазначається, що створення національної системи захисту прав інтелектуальної власності є одним з найважливіших напрямів стратегії інтеграції України до Європейського Союзу і світового співтовариства в цілому. У контексті адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу розглянуто міжнародно-правові акти з права інтелектуальної власності, ратифіковані Україною, які стосуються діяльності бібліотек. Наголошується, що бібліотечні фонди становлять об'єкти авторського права та суміжного права.

Історично склалися дві системи інтелектуального права— системами загального (США, Велика Британія) і цивільного права (Німеччина, Франція). Концептуальна різниця між ними полягає в тому, що перші охороняють лише майнові права, другі — майнові і немайнові права.

Інтелектуальне право в Сполучених Штатах Америки базувалося значною мірою на первинних положеннях англійського Статуту Анни. Так, перший федеральний американський закон, прийнятий у 1790 році, передбачав термін охорони книжок, географічних карт і морських карт протягом 14 років з дати першої публікації, який міг бути продовжений за життя автора і за умови дотримання суворих вимог реєстрації і депонування. Ці особливості зберігалися в праві Сполучених Штатів до 1976 року, коли було прийнято чинний нині закон, що встановив термін охорони протягом життя автора і додатково 50 років (нині — 70 років) після його смерті, тим самим привівши його у відповідність із законами практично всіх країн, де діє авторське право. Однак Закон 1976 року (до приєднання США до Бернської конвенції) зберігав вимоги реєстрації та депонування, джерелом походження яких був Статут Анни 1709 року.[1]

У Франції перехід від системи привілеїв до системи авторського права був частиною загальних змін у житті країни, зумовлених революцією, що скасували привілеї всіх видів, включаючи привілеї видавців. У 1791 і 1793 роках Конституційна асамблея прийняла два декрети, які заклали основу французької системи авторського права. Декретом 1791 року забезпечувалося право автора на публічне виконання протягом усього його життя, а також протягом 5 років після його смерті на користь його спадкоємців і осіб, яким відступалося це право. Декретом від 1793 року автору надавалося виняткове право перевидання його творів протягом життя, а також 10 років після його смерті на користь його спадкоємців і правонаступників. Як бачимо, таке вирішення питання відрізняється від норм Статуту Анни. У Франції ці права розцінюються як «права автора» і використовуються протягом життя автора незалежно від опублікування і дотримання такої формальності як реєстрація.

Кажучи про міжнародну оцінку становлення захисту прав людини у сфері інтелектуальної власності слід зазначити наступне: у 2013 Торгове представництво США (Office of the United States Trade Representative, USTR) в своїй щорічній спеціальній доповіді поставило Україну на перше місце в списку країн, які не забезпечують ефективний правовий захист інтелектуальної власності. Навіть державні органи України часто користуються неліцензованим комп'ютерним софтом. «Це стало підсумком багаторічної заклопотаності у зв'язку з постійними крадіжками інтелектуальної власності, вкоріненими порушеннями авторських прав, чому потурає уряд». За словами авторів доповіді, Україна очолила список заслужено і йшла до цього не один рік. [2]

Проте судова реформа, що проводиться в Україні, має за мету забезпечити ефективний і справедливий судовий захист прав. Право на захист гарантується Конституцією України й відноситься до основоположних прав людини, гарантованих міжнародними актами. У першу чергу – Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод, статтею 6 якої закріплено право на справедливий судовий розгляд. Можливість захищати свої права та законні інтереси відноситься до будь-якої сфери життєдіяльності, до будь-якої сфери суспільних відносин, у тому числі — й сфери інтелектуальної власності. Для України, що взяла курс на євроінтеграцію й активно його реалізує після підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом у 2014 році, питання захисту прав інтелектуальної власності набувають додаткової якості. Виходячи

як зі змісту міжнародних зобов'язань, взятих на себе після підписання цієї та ряду інших міжнародних угод, участі у міжнародних конвенціях з інтелектуальної власності, входження із 2008 року до СОТ, а відтак — і використання норм Угоди ТРІПС, так і з внутрішнього політичного курсу. Адже Стратегією сталого розвитку «Україна – 2020» захист прав інтелектуальної власності визначений в якості вектору реформування в межах реформування національної безпеки. На необхідність впровадження прогресивних правових стандартів звертають увагу провідні вчені України, у тому числі — й у сфері цивільного права та цивільного процесу. Зокрема, стосовно готовності та актуальності сприйняття таких стандартів наголошує Н.С. Кузнєцова, яка вважає це одним із орієнтирів розвитку приватного права [3]. Сприйняття прогресивних правових стандартів має здійснюватися не лише матеріальними, але й процесуальними галузями, знаходити закріплення не лише в матеріальних, але й у процесуальних актах національного законодавства. У цьому напрямі заслуговує на увагу не лише аналіз напрямів здійснюваної в Україні судової реформи, але й розуміння судового захисту через призму теоретичних цивільно-правових конструкцій, серед яких принципи цивільного права посідають одне з визначальних місць у виокремленні галузевих ознак правового регулювання в цілому. [4]

Суду випадках та в порядку, встановлених законом, може постановити рішення, зокрема, про:

1) застосування негайних заходів щодо запобігання порушенню права інтелектуальної власності та збереження відповідних доказів;

2) зупинення пропуску через митний кордон України товарів, імпорт чи експорт яких здійснюється з порушенням права інтелектуальної власності;

3) вилучення з цивільного обороту товарів, виготовлених або введених у цивільний оборот з порушенням права інтелектуальної власності та знищення таких товарів;

4) вилучення з цивільного обороту матеріалів та знарядь, які використовувалися переважно для виготовлення товарів з порушенням права інтелектуальної власності або вилучення та знищення таких матеріалів та знарядь;

5) застосування разового грошового стягнення замість відшкодування збитків за неправомірне використання об'єкта права інтелектуальної власності. Розмір стягнення визначається відповідно до закону з урахуванням вини особи та інших обставин, що мають істотне значення;

6) опублікування в засобах масової інформації відомостей про порушення права інтелектуальної власності та зміст судового рішення щодо такого порушення. Незабаром спори у сфері інтелектуальної власності вирішуватимуться спеціальним судом – Вищим судом з питань інтелектуальної власності. У своїй діяльності буде користуватися Господарським процесуальним кодексом України. [5]

Практика США в сфері охорони та захисту інтелектуальної власності має дещо інший підхід. Власники прав інтелектуальної власності часто вживають заходів, щоб попередити потенційних правопорушників про свої права шляхом маркування та зазначення повідомлень на вироблених ними товарах. На даний

час найефективнішим серед можливих засобів захисту в рамках цивільного судочинства щодо несанкціонованого використання прав інтелектуальної власності є судова заборона (injunction) на здійснення неправомірних дій разом із арештом і знищенням незаконно вироблених товарів. Відповідно до Угоди ТРІПС, рішення про попередню заборону повинно бути винесене після того, як власник прав інтелектуальної власності доведе за допомогою доступних йому доказів і з «достатнім ступенем достовірності», що порушення його прав є «невідворотним». У випадках, коли встановлено невідворотність правопорушення, правовласник отримує право на негайну попередню заборону на здійснення неправомірних дій без повідомлення правопорушника. Крім цього, також має існувати можливість прийняття рішень про попередню заборону на здійснення неправомірних дій в ході судового розгляду (після попередження правопорушника) для того, щоб запобігти майбутнім протизаконним діям. У Сполучених Штатах Америки рішення про попередню заборону на здійснення неправомірних дій може виноситися судом у тих випадках, коли протизаконні дії можуть завдати непоправної шкоди. Однак таке рішення буде прийнято лише за умови, що особа, яка подала клопотання, продемонструє високу ймовірність винесення на його користь рішення по суті справи, а також доведе, що її збитки не є адекватними іншим суспільним чи приватним інтересам. У випадках порушень авторських прав і прав на торговельну марку рішення про таку заборону приймаються практично завжди, тому що будь-яка шкода, заподіяна власнику авторських прав, вважається «непоправною», оскільки у випадку продовження правопорушення тільки грошові кошти не можуть покрити його збитки. Крім рішення про заборону, у випадках порушень авторських прав і прав на торговельні марки повинна також застосовуватися, відповідно до міжнародних стандартів, конфіскація (арешт) контрафактних або піратських товарів без повідомлення відповідача. Рішення про такі конфіскації (арешти) постійно приймаються в Сполучених Штатах Америки при поданні доказів про невідворотні або тривалі правопорушення. Серед предметів, які звичайно підлягають конфіскації, разом із діловою документацією та іншими доказами протизаконної діяльності відповідача, є кошти, за допомогою яких здійснюється незаконне виробництво товарів. Угода ТРІПС вимагає конфіскації всіх незаконно вироблених товарів, так само як матеріалів і засобів виробництва, призначених, головним чином, для виробництва подібних товарів. Сполучені Штати Америки мають високорозвинену систему цивільних судів, які займаються питаннями конфіскації (арешту) незаконно вироблених товарів, а також багато засобів оперативного захисту у випадках правопорушень. Крім того, в ході розгляду цивільних справ, пов'язаних із виробництвом контрафактних або піратських товарів, як правило виноситися рішення про знищення вилучених товарів, а також обладнання й матеріалів, що використовувалися для виробництва таких товарів. Завдяки оперативності захисту порушених прав та широкому спектру наявних засобів захисту цих прав багато позовів про примусове забезпечення дотримання вимог законодавства вирішується в Сполучених Штатах Америки в порядку цивільного судочинства. [6]

Вважаю, що в Україні є унікальна можливість врахувати найкращий світовий досвід та розробити дієвий план розвитку сфери інтелектуальної власності. Але як сказав один з китайських стратегів «**Стратегія без тактики – це найповільніший шлях до перемоги. Тактика без стратегії – просто метушня перед поразкою**». Тому я пов'язую перемогу не з самим фактом прийняття стратегії, не з обсягом її тексту, а саме можливістю її подальшої реалізації.

Список використаних джерел:

1. Антонов В. М. Історія та еволюція авторського права
2. ВВС: США назвали Україну головним порушителем авторських прав
3. Підручник Н. С. Кузнецової/ Цивільне право України 7, с. 139
4. Оксана Гумега/ Судовий захист прав інтелектуальної власності і Україні як один із принципів цивільного права
5. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 р.
6. Практичний посібник/ Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх впровадження/ ст. 46

ВИБОРНІСТЬ СУДДІВ ЯК СПОСІБ ФОРМУВАННЯ СУДДІВСЬКОГО КОРПУСУ

Орловська О. Б., здобувач ступеня вищої освіти бакалавра 2 курсу Навчально-наукового інституту №3, Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Козодой Л. М.**

Однією з найголовніших актуальних проблем у системі судоустрою України слід виділити проблему формування корпусу професійних суддів. Для України пріоритетними є необхідність відновлення довіри народу до судової влади і підвищення ефективності правосуддя, а найголовніше покращення якості добору кандидатів на посаду судді. На нашу думку ідея напрацювання власної моделі обрання суддівського корпусу безпосередньо народом України є достатньо перспективною та доцільною.

При тому, що відповідно до ч. 1 ст. 5 Конституції України: «Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування» [1,Ст.141]. А згідно зі ст. 69 Конституції України «Народне волевиявлення здійснюється через вибори, референдум та інші форми безпосередньої демократії» [1,Ст.141]. Отже, оскільки судова влада є самостійною та незалежною гілкою державної влади, а принцип суверенітету народу є одним з основоположних для розбудови демократії, то народ може приймати участь у формуванні корпусу професійних суддів, а це в свою чергу призведе до збільшення довіри населення до цієї гілки влади.

Практика обрання суддів не є поширеною серед європейських держав, але країною де застосовується дана практика є Швейцарія.